

GROTE ZILVERREIGER EN WULPEN IN DE VELPEVALLEI

PADDENPOEL, VELPEVALLEI EN ROZENDAALBEEKVALLEI

GROEIEN UIT TOT EEN NATUURGEBIED VAN 70 HA

€ 100 000 GEZOCHT

Amper een jaar na de uitzonderlijke aankoop van Averbode Bos en Heide zullen we in 2008 opnieuw een belangrijk project realiseren en de uitbouw van een grote eenheid natuur dichterbij brengen.

Dit keer in de Velpevallei te Bunsbeek (Glabbeek) en Vissenaken (Tienen) met de complexen Paddenpoel-Velpevallei en de Rozendaalbeekvallei. Eerder kon door een actie van Natuurpunt de rechte trekking van de sterk meanderende Velpe voorkomen worden.

Bijna 20 jaar geleden startten we het project De Paddenpoel met een klein perceeltje natuurreservaat, een echte schatkamer, maar zoals zovele in die periode amper een postzegel groot. Een laatste restant van de eens zo prachtige Velpevallei ter hoogte van Bunsbeek. Negentien jaar lang werd het gebiedje beheerd en jaarlijks gemaaid als een 'reservaat' in de echte betekenis van het woord. Negentien jaar hielpen we er de biodiversiteit zeer moeilijke tijden door te komen, in afwachting van een diaspora die de rest van de vallei opnieuw kleurrijk kon maken. Ondertussen ontwikkelden zich hier vele zeldzame soorten zoals de rode lijstsoorten karwijselie, blauwe knoop, kattedoorn, tormentil en nog veel meer fraais. Wat we in de Paddenpoel deden, was het koesteren van de juwelen in de hoop dat ooit van hieruit de natuur in de rest van de vallei haar rechten terug kon krijgen, en hardnekkig blijven geloven, vaak tegen beter weten in dat dit ooit zou gebeuren...En terecht, zoals nu blijkt.

Dat moment is nu aangebroken. Niet door toeval of het groot lot, maar door jarenlang, bijna dagelijks, hard werken, actie en overleg voeren binnen de ruilverkaveling

Vissenaken, die omgebogen werd van een vrij klassieke ruilverkaveling naar eentje waarin ook plaats is voor natuurontwikkeling. In 2008 zal het natuurgebied Velpevallei-Paddenpoel-Rozendaalbeekvallei uitbreiden met 45 ha en groeien tot een gebied van 70 ha. Tevens komt er een grootschalig vernattingsproject in de Velpevallei. In het gebied dat Natuurpunt verwerft, zullen twee leigrachten opgeheven worden, waardoor in de komgronden een doorstroommoeras en een plas-dras-situatie ontstaat, afgewisseld met een mozaïek van donken en reliëf in het terrein. Daar is ruimte voor iets woestere natuur met begraasde, moerassige graslanden en ruigten in alle overgangen. In de kwelgebieden blijven de unieke schrale graslanden, type Paddenpoel, volgens het klassieke patroon verder beheerd, en is er aan het eind van de Koestraat een mooi dottergrasland. Er liggen ook enkele fraaie, oude bossen in het complex, waar ingezet zal worden op een uitbreiding van de bosranden en -zomen en op uitbreiding van het bos zelf. Bosrandbeheer en struwelen langs de zonnige zuidkant met langzame overgangen van bos naar omgrenzend gras- en moerasland zijn zeer belangrijk voor de vlinders en andere fauna.

Natuurontwikkeling bestaande uit een herstel van het vallei-ecosysteem, het verwijderen van de drainages en het herprofilen van een aantal leigrachten zal van de vallei een perfecte biotoop maken voor blauwborsten, grote zilverreiger, watersnippen. Foto Pieter Abts

Paddenpoel: bijna 20 jaar hardnekkig blijven geloven tegen beter weten in dat deze plantenweelde zich ooit buiten het reservaat zou verspreiden. Volgend jaar is het zover. Foto Pieter Abts

Over biodiversiteit wordt veel gesproken, maar hier wordt ze gerealiseerd en wordt er structureel gewerkt. Het geheel wordt ontsloten op een wijze dat er én natuur voor iedereen is én voldoende rust in de vernalte gebieden voor de watervogels. Het winters beeld toont de grote zilverreiger, wintertalingen, waterrallen, watersnippen enz. De mozaïek zal een versterking betekenen van roodborsttapuit, blauwborst, bosrietzanger, kleine karekiet, rietgorzen, putters. Nu reeds broeden de wulp en de boomvalk in de vallei. Daarnaast zal Natuurpunt een reeks poelen aanleggen.

Tot voor enkele jaren hadden we in het centraal gelegen Scholbos de grootste slaappleaats in de regio van roeken en kauwen. Elke avond kwamen wolken van een paar duizenden roeken en kauwen eerst pleisteren in de weiden, en dan allemaal naar de slaappleaats in Scholbos: een spektakel! Onvoorstelbare drukte en veel kabaal. De laatste jaren is deze slaappleaats verstoord door een

Grote zilverreiger: doelsoort van de vernalte Velpvallei. Foto Marc Van Meeuwen

2250 ha in beheer binnen Natuurpunt Oost-Brabant

Regionale Fondsenwerving 2007: Je bijdrage levert het verschil! Doe vandaag nog een gift op rekeningnr 293-0212075-88 van Natuurpunt Oost-Brabant

Binnen Natuurpunt Oost-Brabant zijn er maar liefst **85 gebiedsprojecten** waar er door een afdeling en een reservatenteam gewerkt wordt aan de uitbouw van duurzame natuur. Begin september hadden deze reservaten **een totale oppervlakte van 2250 ha**. Hiervan waren er niet minder dan **9 grote reservaten van meer dan 70 ha**, 9 vrij grote gebieden van tussen de 40 en 70 ha, 19 middegebieden van tussen 15 en 40 ha en 45 gebieden van kleiner dan 15 ha (situatie na toebedeling Ruilverkaveling Vissenaken).

Deze gebieden zijn kerngebieden voor biodiversiteit en getuigen van de bekommernis van vele vrijwilligers voor

een leefbare omgeving. Terwijl de biodiversiteit en het landschap daarbuiten verder achteruitgaan, komen er door goed beheer in deze gebieden elk jaar nieuwe soorten bij en worden hier de meest zeldzame soorten en levensgemeenschappen in stand gehouden als 'natuur van en voor iedereen'. Ook naar beleefbaarheid, toegankelijkheid en sociale functie zijn deze gebieden een verademing in contrast met veel natuur in privé-bezit.

Natuurpunt wil overal mensen kansen geven om zelf mee te werken aan de uitbouw van een netwerk van natuurgebieden. Betrokkenheid van mensen staat

**Doe bij elke gift van minstens € 30 een belastingvoordeel van 40 tot 52%
aankoop natuurgebieden in de streek helpen en minder belastingen betalen!**

Het fiscale voordeel, afhankelijk van je gezamenlijk belastbaar inkomen, kan je direct uitrekenen:

- 25%	tot een inkomensplafond van € 5.705 (228.200 BF)
- 30%	voor de schijf tussen € 5.705 tot € 7.565 (tussen 228.200 en 305.600 BF)
- 40%	voor de schijf tussen € 7.565 en € 10.785 (tussen 305.600 en 435.650 BF)
- 45%	voor de schijf tussen € 10.785 en € 24.800 (tussen 435.650 en 1.000.000 BF)
- 50%	voor de schijf tussen € 24.800 en € 37.185 (tussen 1 mln en 1,5 mln BF)

Relictvegetatie onder de afsluiting: schraal biermpje met muizenootje en mannetjesereprijs. Foto Pieter Abts

Zicht op de te verwerven percelen aan het amfitheater van de Rozendaalbeekvallei te Vissenaken. Stuk voor stuk landschappelijke parels met een hoge potentie voor natuurherstel en ontwikkeling. Foto Pieter Abts

dagelijkse loerjacht op houtduif tegen valavond in de periode januari-maart. Nu het bos natuurreservaat wordt, zijn de roeken en kauwen terug welkom. Ook dat maakt het verschil voor biodiversiteit.

Het gebied aan de Rozendaalbeek wordt 22,5 ha groot. Het heeft prachtige natte schraallanden, waar sinds een drietal jaren de brede orchis sterk uitbreidt. Het unieke landschappelijke complex van het amfitheater met het bronhoofd van de Rozendaalbeek, en zowel natte als droge graslanden en enkele droge zuidhellingen komen bij het gebied. Voor de droge graslanden is de 'Hazenberg' in Opvelp de referentie: een begraasde mozaïek van grasland en spontane opslag van struweel (meidoorn, sleedoorn, roos enz), en veel wasplaten. Ook in de Rozendaalbeekvallei is een wandelpad voorzien zodat al dat moois er ook is voor de mensen en de buurt, en de leefkwaliteit er verhoogt.

Oost-Brabant, verspreid over 85 natuurgebieden

Natuurpunt voor project nr. 3997 Velppe-Rozendaal of een ander project naar keuze

hierbij voorop zowel bij de prospectie, het opstellen van het beheersplan als de beheersuitvoering. Deze betrokkenheid geldt ook voor het regionaal verantwoordelijk zijn voor de restfinanciering. Ondanks de aankoopsubsidiering van het Vlaamse Gewest en de provincie Vlaams-Brabant blijft er een belangrijke restfinanciering van (afhankelijk van het geval en de ligging) tussen de € 1000 en € 1600 per ha die ten laste komt van de afdeling en het team. Voor de kleinere projecten of lopende kleinere aankopen zijn die in regel op te brengen door de afdelingen. Voor de grotere projecten en aankopen van tientallen ha, zeker in dunbevolkte gebieden, lukt dit nauwelijks en willen we als Natuurpunt Oost-Brabant een beroep doen op de regionale solidariteit.

De 9 projecten van meer dan 70 ha zijn in volgorde van grootte: Averbode Bos en Heide (231 ha, Averbode), Aronst Hoek (184 ha, Geetbets en Zoutleeuw), Demerbroeken (154 ha, Scherpenheuvel-Zichem), Hagelandse vallei (94 ha, Holsbeek en Tielt-Winge), Mene-Jordaan (92,5 ha, Hoegaarden en Boutersem), Heibos (76 ha, Kortenaeken), Rosdel (75 ha, Hoegaarden), Achter Schoonhoven (70,5 ha, Aarschot) en nu ook het project Velppevallei-Paddenpoel-Rozendaal (70 ha, Glabbeek en Tienen).

De projecten van meer dan 40 ha (huidige situatie en engagementen 2007) zijn: Groot Asdonk, Dassenaarde, Kastanjobos, Hellebos, Vorsdonk-Turfputtten, Langdonken, Catselt, Haachts Broek, Molenbeek.

De recente groeiers bij de grote projecten de voorbije jaren waren Averbode Bos en Heide, Aronst Hoek (regionaal project vorig jaar), Catselt, Hagelandse Vallei, Dassenaarde en nu met 45 ha in één keer Rozendaal-Velppevallei-Paddenpoel.

Voor Averbode Bos en Heide speelde de Vlaamse solidariteit en deze aankoop is momenteel afgedekt. Voor andere projecten konden in het verleden ook Europese Life-subsidies ingebracht worden (Demerbroeken,

Meer dan 70 ha: 9 natuurgebieden
Meer dan 40 ha: 7 natuurgebieden
Meer dan 15 ha: 21 natuurgebieden
Minder dan 15 ha: 47 natuurgebieden

In dit landschap zal natuur sterk toenemen waar nu akker is. Op de achtergrond de kerk van Wever. Foto Pieter Abts. Rechts: de Rozendaalbeekvallei waar de bestaande natuur sterk kan uitbreiden. Foto's Luc Nagels

Grote projecten vragen veel geld. 45 ha uitbreiden in één keer betekent sowieso een restfinanciering van circa € 100 000 die we als afdeling zullen moeten ophoesten. Gelukkig is er de stad Tienen, die voor het gedeelte gelegen in de gemeente ons wil ondersteunen, net zoals ze met de andere gebieden in Tienen deed.

En voor alle duidelijkheid, er is geen efficiëntere manier om natuur te beschermen en biodiversiteit te versterken dan zulke projecten te steunen door aankoopsubsidiering.

Maar zelfs dan blijft er nog een belangrijke financiële inspanning te leveren.

Daarom doen we een beroep op jullie vrijgevigheid: doe een gift in het kader van deze fondsenwervingscampagne van Natuurpunt Oost-Brabant.

Vorsdonk, Hagelandse Vallei). Het project Pikhakendonk (Boortmeerbeek), dat ook een snelle groei kende, werd ondersteund door een gewaardeerde meerjaren sponsoring van Carmi, die we in de loop van 2006 mochten ontvangen. De regionale fondsenwerving 2005 en 2006 was ten voordele van Aronst Hoek (Geetbets en Zoutleeuw) en we konden ook nog een bijzondere ondersteuning vinden voor de projecten Torfbroek (Kampenhout) en Aronst Hoek.

De regionale fondsenwerving wil juist die projecten ondersteunen waar reeds een aanzienlijke afdelingsbijdrage wordt geleverd maar die door de schaal en omvang en het uniek belang de draagkracht van een individuele afdeling overtreffen.

Daarom een warme oproep aan alle lezers van Natuur en Landschap en waarom ook niet aan alle afdelingen **om solidair te zijn met**

project nr 3997 Velpe-Rozendaal

Op het bijgevoegde inlegblad met overschrijvingsformulier staat een overzicht van alle projecten binnen Natuurpunt Oost-Brabant, zodat je ook een gift kan doen voor een ander project.

Giften vanaf € 30 geven recht op een attest voor fiscale aftrekbaarheid.

